Till läsningen: Stenen är på vänstra sidan avslagen vid toppen och i nedre hörnet, varigenom några runor gått förlorade. Vid min granskning voro ristningarna ifyllda med färg av S. B. F. Jansson. Av runan 13 är endast basen kvar. Före 14 **f** har varken v. Friesen, Jansson eller jag sett spår av runor, men Friberg har på sin teckning 1888 nedre delen av en hst. Han hade 1888 läst **n** men antecknade 1905: »inget **n** utan nedersta delen av **i** eller **e**». Runan 23 **s** har stolsform. Man känner och ser vallar även nedanför knäet. v. Friesen har vanligt **s**. Av det kryss, som utgjort skiljetecknet efter 31 **þ**, synas de vänstra topparna. Skiljetecknet efter 40 **t** består av mycket fina streck. Hultin, Allvin och Jansson ha sett det, däremot ej Friberg, v. Friesen, Svalander. Beträffande de äldre läsningarna märkes för övrigt, att varken Hultin, Allvin eller Ihrfors ha sett något före 2 **k**. Ihrfors har även förbisett runorna efter 26–28 **sin**.

18–22 **klint** är ack. av rsv. *Klintr*, som är ett mycket sällsynt namn. På U 1143 läses enligt B 565 **klintr**. Från Danmark äro två 1400-talsbelägg kända.

Runan ᚨ brukas i denna inskrift både för *o* i *bro* och för nasalerat *a* i *and*.

138. Markestad. Höreda sn.

Litteratur: B 1037, L 1210. J. Peringskiöld: Monumenta 8 bl. 17; B. A. Ennes: F m 61 (hs i KB); N. H. Sjöborg: Samlingar för Nordens fornälskare 3 (1830) s. 130; P. R. Svensson: Brev till J. Allvin den $^{23}/_{6}$ 1854, avskr. i J. E. Lagergrens Handlingar om Småland, M 104: 14 (hs i KB) avd. Concepter och anteckningar s. 114; J. Allvin: Brev till B. E. Hildebrand den $^{25}/_{5}$ 1857 (ATA), Beskrifning öfwer Mo samt N:a och S:a Wedbo härader (1857) s. 143; NSmMedd 8 (1926) s. 124.

Äldre avbildning: U. Christofferson: träsnitt i Peringskiölds Monumenta och B 1037.

Runstenen är nu försvunnen.

I *Ransakningarna* 1667, där pastor loci lämnar meddelande om två runstenar i Höreda socken, nämnas inga vid Markestad. *Bautil* är den enda källan. Där finnas två stenar från denna by, B 1037 »Ån under Bron vid Markesta» (Sm 138) och B 1038 »Markesta by» (Sm 139). I början på 1800-talet fanns Sm 138 ännu kvar, fast den enl. Ennes var »liggande och öfre ändan afslagen» och hos Sjöborg läses: »stenen ligger nu styckad vid bron». År 1854 var den emellertid liksom Sm 139 försvunnen. Prosten P. R. Svensson skrev 1854 till Allvin (J. E. Lagergren aa): »På Markestads egor har jag aldrig hört omtalas någon Runsten eller annan Märkvärdighet, ej eller veta 70 åriga personer, som under hela sin lifstid bott derstädes, något i detta hänseende.»

I anslutning till detta meddelande, som Allvin refererar i *Beskrifning öfwer Mo samt N:a och S:a Wedbo härader* (1857) s. 143, skriver denne författare, att man med skäl kan betvivla, »att sådana stenar någonsin funnits härstädes; ett misstag lärer sålunda här förefinnas, märkwärdigt hos en forskare [Liljegren], som eljest med så mycken möda och nit sökte sanning i sina uppgifter, och felet ligger således hos antiqvarien Göransson, som säkerligen förlagt dem på orätt ställe, hwilket denne antiqvarius flera än en gång låtit komma sig till last endast inom detta län.» Allvins anmärkningar angående Göranssons felaktiga lokaluppgifter äro mycket befogade, men i detta fall äro nog hans farhågor överdrivna. Ennes, liksom Sjöborg, omnämner stenen på dess gamla plats vid ån. Nu kan ingen av de båda stenarna återfinnas.

Efterforskningarna efter Sm 138 ha ej givit något resultat. I *NSmMedd* 8 (1926) s. 124 läses: »Redan på 1880-talet eftersöktes en runsten, som enligt en gammal uppgift skulle ligga i Emån under bron vid Markestad, Höreda socken, Jönköpings län, eller efter en senare anteckning 'vid bron'. Då denna bro i år [1926] ombyggdes, gjordes ett nytt besök för att finna stenen, men utan framgång.»

Runstenens höjd har enligt måtten i *Bautil* varit ca 165 cm, dess bredd 1 m.

Inskrift (enligt B 1037):

· irfʀ · ka͡rþi · · kuml · ef - . . . - kutmkabursia nufs
1 5 10 15 20 25 30

irfʀ *gerði kumbl ep(tir) . . . fǫður(?) sinn . . .*

irfʀ gjorde vården efter . . . sin fader . . .

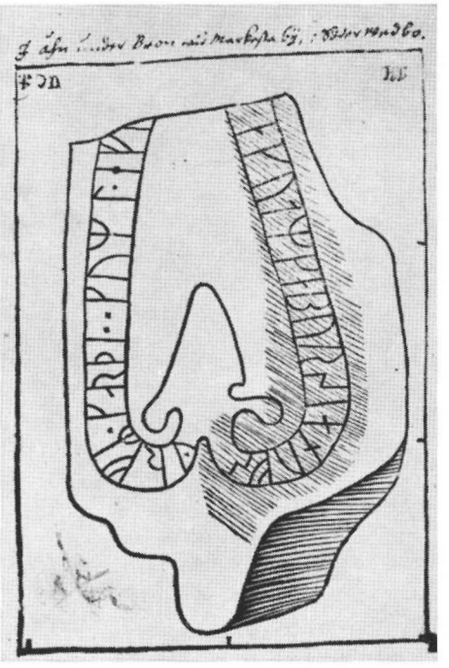

Fig. 86. Sm 138. Markestad. Höreda sn. Efter träsnitt i Peringskiölds Monumenta (B 1037).

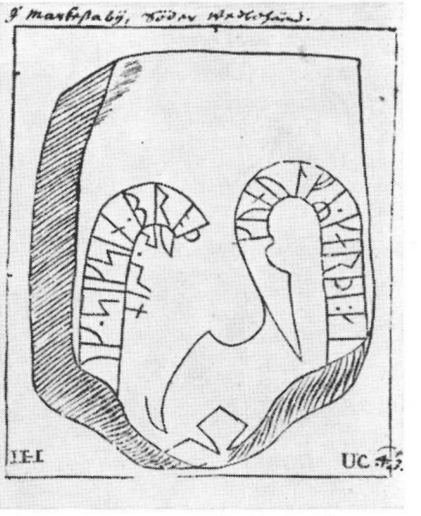

Fig. 87. Sm 139. Markestad. Höreda sn. Efter träsnitt i Peringskiölds Monumenta (B 1038).

Till läsningen: Vad första namnet 1–4 **irfʀ** varit är svårt att säga; möjligen *Diarfʀ*. Högra delen av slingan, där runorna 16–32 äro ristade, markeras genom streckning som otydlig. På runan 16 synes till höger om den tydliga huvudstaven ett litet fragment av en stav, som kan vara en **a**-bistav. De följande runorna på denna sida ha delvis blivit fellästa.

139. Markestad. Höreda sn. Nu i Länsmuseet, Jönköping.

Pl. 92.

Litteratur: B 1038, L 1209. J. Peringskiöld: Monumenta 8 bl. 16; B. A. Ennes: F m 61 (hs i KB); N. H. Sjöborg: Samlingar för Nordens fornälskare 3 (1830) s. 130; P. R. Svensson: Brev till J. Allvin den $^{23}/_{6}$ 1854, avskr. i J. E. Lagergrens Handlingar om Småland, M 104: 14 (hs i KB) avd. Concepter och anteckningar s. 114; J. Allvin: Beskrifning öfwer Mo samt N:a och S:a Wedbo härader (1857) s. 143; S. B. F. Jansson: Skrivelse till Riksantikvarien den $^{2}/_{1}$ 1960 (ATA).

Äldre avbildning: U. Christofferson: träsnitt i Peringskiölds Monumenta och B 1038.

Ett litet fragment, det enda som finns i behåll av denna runsten, förvaras i Länsmuseet i Jönköping, inv.nr 18.706.

Stenen var känd endast genom Ulf Christoffersons träsnitt i *Bautil*, B 1038, ända tills hösten 1959, då lantbrukare B. Ljunggren påträffade ett fragment av densamma i ett odlingsröse 180 m NNÖ om mangårdsbyggnaden i Markestad.

Träsnittet i *Bautil* har lokalbestämningen »Markesta by». Bilden visar, att stenen redan vid slutet av 1600-talet var sönderslagen. Övre delen med inskriftens mellersta parti saknades. Ennes och efter honom Sjöborg beskriver den också som »sönderslagen». Det nu återfunna fragmentet har suttit i den skadade stenens övre, högra kant.